

Integrerad strategi för konkurrenskraft

Näringsdepartementet

2003-12-19

Dokumentbeteckning

KOM 704/03 slutlig

Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet - Viktiga frågor som rör EU:s konkurrenskraft - på väg mot en integrerad strategi

Sammanfattning

I mars 2003 uppmanade Europeiska rådet kommissionen att ta fram en strategi för hur kommissionen och rådet skall arbeta med Europas konkurrenskraft på ett integrerat sätt. I begreppet integrerat ligger innebörden att samtliga generaldirektorat och rådskonstellationer skall vara involverade. I meddelandet görs också en första analys av risken för avindustrialisering i Europa, vilket Europeiska rådet uppmanade kommissionen att göra i oktober 2003.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Bakgrund

I slutsatserna från Europeiska rådets möte i mars 2003 uppmanas kommissionen att ta fram en strategi för hur kommissionen och rådet skall arbeta med Europas konkurrenskraft på ett integrerat sätt. I begreppet integrerat ligger innebörden att samtliga generaldirektorat och rådskonstellationer skall vara involverade, även om det främst är de direktorat som ligger inom konkurrenskraftsrådets politikområden som berörs. Ämnet har berörts under de informella ministermöten som hållits i Nyborg (2002) och i Rom (2003). Meddelandet med strategin presenterades av kommissionen på konkurrenskraftsrådets möte den 27 november 2003.

Problematiken kring tillväxt och konkurrenskraft har lyfts fram tidigare i EU-samarbetet. Dokumentet anger Lissabonprocessen som huvudsakligt instrument för att stärka konkurrenskraften. Den integrerade strategin syftar till att förbättra förutsättningarna för att uppnå målet med att till år 2010 bli världens mest dynamiska och konkurrenskraftiga område inom den nya kunskapsbaserade ekonomin. Även medlemsstaterna lyfts fram som ansvariga för att besluta om och genomdriva nödvändiga reformer.

Problembeskrivning

Konkurrenskraftsproblemen exemplifieras:

- Låg produktivitetstillväxt, troligtvis beroende på svårigheter att omvandla investeringar i IT till organisatorisk effektivisering i företag och utveckling av nödvändig kompetens.
- Inom-europeisk handel har slutat växa, även om outnyttjad potential finns på tjänsteområdet, särskilt finansiella tjänster.
- Brist på entreprenöriell anda och tillgång till riskkapital, vilket hämmar tillväxten i existerande företag.

Under det senaste året har flera länder lyft frågan om EU löper en risk att bli avindustrialiserat. Kommissionen ser i sin analys ingen överhängande risk för en sådan utveckling. De flesta sektorer (utom textilier, läder, gruvsdrift, mineraloljeraffinering, koks och kärnbränsle) har fått en markant förbättrad produktivitet under den senaste tiden. Produktivitetstillväxten har dock omvandlats till minskat behov av arbetskraft, trots ökad produktion och export. Faran som kommissionen ser är främst att högteknologisk, forskningsintensiv verksamhet läggs i framförallt USA, där regelverket och andra ramvillkor är mer gynnsamma för sådan verksamhet. Slutsatsen blir att EUs viktigaste målsättning bör vara att utveckla ett mer gynnsamt klimat för den här typen av verksamhet.

Förslag på åtgärder

Kommissionen arbetar med en genomlysning av existerande regelverk i syfte att identifiera EU-lagstiftning som stödjer eller motverkar konkurrenskraften. Kommissionen menar vidare att rådet och parlamentet genom de årliga rapporterna (konkurrenskraftsrapporten och Cardiff-rapporten samt resultattavlorna för inre marknaden, näringspolitiken och innovationer) är medvetet om vilka problem som finns vad gäller konkurrenskraft och att beslutsfattarna skall ta hänsyn till detta i sitt agerande.

Dokumentet specificerar vad som omgående måste genomföras i rådet och i enskilda medlemsstater:

- Gemenskapens ramverk kring immaterialrätt och patent.
- Uppehållstillstånd för forskare från tredje land.

- Direktivet om uppköpserbjudanden och fusionsförordningen.
- Modernisering av regelverket kring offentlig upphandling.
- Tillväxtinitiativet med forsknings- och infrastruktursatsningar.
- Bättre implementering av gemenskapsbeslut i medlemsstaterna.
- Ökad konkurrenskraftshänsyn i nationell lagstiftning.

Kommissionen utlovar å sin sida en bättre konsekvensanalys med hänsyn till konkurrenskraft i sina förslag. Dessutom kommer kommissionen leverera ett flertal förslag som direkt stärker konkurrenskraften:

- Förordning avseende principen om ömsesidigt erkännande och åtgärder för att stärka den så kallade Nya Metoden.
- Tjänstedirektivet.
- Gruppundantag för stöd till FoU i SME.
- Nya direktiv inom finansiella tjänster.

Avslutningsvis diskuteras kommissionens forskningspolitik med satsningar på europeiska teknikplattformar (ETP), säkerhetsforskning, livsvetenskaper och bioteknologi

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Svenska regler påverkas ej av förslaget.

1.3 Budgetära konsekvenser

Inga budgetära konsekvenser förutses.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige har arbetat för att integrera de tidigare rådsformationerna på området och för att tydliggöra konkurrenskraftsrådets roll. Sverige är därför positivt till meddelandet om den integrerade strategin. Om kommissionen och rådet lyckas i sin roll ambition att öka integrationen mellan näringspolitik, inre marknad och forskning kan det fungera som en katalysator för arbetet att uppnå visionen som fastställdes i Lissabon. Konkurrenskraftsrådet har i detta avseende ett särställning, även om övriga rådsformationer bör verka i samma riktning.

Sverige hoppas och kommer verka för att kommande ordförandeskap förvaltar inriktningen på arbetet och att den integrerade strategin kan bli en viktig del i konkurrenskraftsrådets inspel till vårtoppmötet 2004. Det är bra att kommissionen utvärderar existerande regelverk ur ett

konkurrenskraftsperspektiv och att de avser ta större hänsyn till konkurrenskraftsaspekten i de nya förslag som presenteras. Det är önskvärt att också utveckla konkreta metoder för hur konkurrenskraftsrådets horisontella ansvar för konkurrenskraft i praktiken skall beaktas i andra rådsformationer. En möjlighet är att med konsekvensanalyser utvärdera kommissionens förslag. Konsekvensanalysen borde då ta hänsyn till samtliga tre dimensioner i Lissabonprocessen, det vill säga ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser.

Vad gäller frågan om avindustrialisering delar Sverige kommissionens uppfattning att en strukturell omvandling av näringslivet är en naturlig utveckling. I takt med att enskilda bolag läggs ner eller omvandlas är det dock viktigt är att attrahera nya företag som kan etablera sig i expanderande branscher.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Irland har inför sitt ordförandeskap meddelat att de anser att Lissabonprocessen är av största vikt för EU och att den integrerade strategin kan fungera som ett instrument i det sammanhanget. Konkurrenskraftsrådets inspel till vårens europeiska råd kommer vara ett prioriterat område under den första halvan av terminen. Den irländska ambitionen är att basera inspelet på meddelandet om den integrerade strategin, de konkurrenskraftsrapporter som presenterades på konkurrenskraftsrådets möte den 26-27 november och den årliga syntesrapporten som offentliggörs i vår. Kommissionen avser presentera en djupare analys av problematiken kring avindustrialisering i vårens uppföljning av 2002 års meddelande om industripolitiken i ett utvidgat Europa (KOM(2002) 714).

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inga beslut utifrån det liggande förslaget förutses.

